

Beantwoording van de 7 vragen uit het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK)

1. Wat is de aanleiding?

De Tijdelijke experimentenwet stembiljetten en centrale stemopneming (hierna: Experimentenwet) vervalt per 1 januari 2022. Dit wetsvoorstel verlengt de werking van de Experimentenwet met 2 jaren.

De Experimentenwet maakt bij verkiezingen als bedoeld in de Kieswet en de Wet algemene regels herindeling experimenten mogelijk met:

- 1) een model stembiljet dat per e-mail aan de Nederlandse kiezers in het buitenland kan worden toegezonden;
- 2) een centrale opzet van de stemopneming op gemeentelijk niveau op een of meer locaties.

De experimenten leveren goede resultaten op. De regering heeft dan ook wetsvoorstellen ingediend die voorzien in verankering van de experimenten in de Kieswet (Kamerstukken II 2020/21, 35670 en Kamerstukken II 2019/20, 35489). Echter, in verband met de voorbereiding op de Tweede Kamerverkiezing van maart 2021 en de daarvoor benodigde wet- en regelgeving heeft de voortgang van beide wetsvoorstellen vertraging opgelopen. Daardoor is niet gegarandeerd dat de wetsvoorstellen vóór 1 januari 2022 in werking kunnen treden.

Voorkomen moet worden dat de Nederlandse kiezers in het buitenland moeten terugkeren naar de situatie waarbij zij het stembiljet uitsluitend per post toegestuurd kunnen krijgen, een situatie die het risico meebrengt dat het stembiljet te laat bij de kiezers aankomt, zodat zij te weinig tijd hebben om hun stem op tijd bij het briefstembureau te krijgen. Ook moet voorkomen worden dat gemeenten geen mogelijkheid meer hebben tot een centrale opzet van de stemopneming; met name die gemeenten die daarmee inmiddels al een ruime ervaring hebben.

Daarom wordt voorgesteld de werkingsduur van de Experimentenwet te verlengen tot 1 januari 2024.

2. Wie zijn betrokken?

- Nederlandse kiezers in het buitenland;
- Gemeenten.

3. Wat is het probleem?

De Experimentenwet vervalt per 1 januari 2022 en de wetsvoorstellen die zien op verankering van de experimenten in de Kieswet hebben vertraging opgelopen. Voorkomen moet worden dat de Nederlandse kiezers in het buitenland moeten terugkeren naar de situatie waarbij zij het stembiljet uitsluitend per post toegestuurd kunnen krijgen, een situatie die het risico meebrengt dat het stembiljet te laat bij de kiezers aankomt, zodat zij te weinig tijd hebben om hun stem op tijd bij het briefstembureau te krijgen en zo (tijdig) te stemmen. Ook moet voorkomen worden dat gemeenten geen mogelijkheid meer hebben tot een centrale opzet van de stemopneming, met name die gemeenten die daarmee inmiddels al een ruime ervaring hebben.

4. Wat is het doel?

Doel van de verlenging van de Experimentenwet is dat er ook na de huidige vervaldatum van de Experimentenwet (1 januari 2022) experimenten mogelijk blijven, tot aan definitieve verankering van de experimenten in de Kieswet.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Verlenging van de Experimentenwet vergt een wijziging van deze wet.

6. Wat is het beste instrument?

Aanpassing van de Experimentenwet.

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

Dit wetsvoorstel heeft geen administratieve gevolgen voor kiezers en geen gevolgen voor bedrijven of het milieu.